

TBMM
HALKLARIN EŐİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŐKANLIĐI

Sayı : 18034
Tarih : 20-05-2026

10/4204

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

Türkiye ekonomisi, AKP iktidarının sermaye odaklı ekonomi politikalarından dolayı tarihsel bir kriz döneminden geçmektedir. TÜİK'in manipüle edilmiş verilerine göre dahi yıllık enflasyon yüzde 32,37 seviyesine ulaşmış, 2026 yılının henüz ilk dört ayında gerçekleşen yüzde 14,6'lık enflasyon oranı, Merkez Bankası'nın son revize edilmiş rakamına rağmen, iktidarın yıl sonu hedeflerini şimdiden hükümsüz kılmıştır. Enflasyonun kronik bir hal aldığı bu süreçte, asgari ücretliler ve emekliler başta olmak üzere milyonlarca yurttaş açlık sınırının altında bir yaşam mücadelesine mahkûm edilmiştir. Artan gıda enflasyonu, hayat pahalılığı ve derinleşen yoksulluk nedeniyle bayram ikramiyeleri dahil olmak üzere tüm sosyal hakların reel değerini kaybetmesi nedeniyle yaşanan bu ekonomik yıkımın nedenlerinin araştırılması ve çözüm yollarının belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İctüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Sezai Temelli

DEM Parti Grup Başkanvekili

Muş Milletvekili

Gülistan Kılıç Koçyiğit

DEM Parti Grup Başkanvekili

Kars Milletvekili

GEREKÇE

Bugün Türkiye’de yaşanan kötü ekonomik tablo, iktidarın iddia ettiği gibi küresel krizlerin veya savaşların bir sonucu değil, doğrudan AKP’nin sınıfsal tercihlerinin sonucu olarak ortaya çıkmıştır. İktidarın tercihlerinden dolayı gelir dağılımı ve vergi adaletsizliği artarken, yoksulluk derinleşmiş, işsizlik artmış, gençler geleceği dair umudunu kaybederken çocuklar yetersiz beslenme sorunlarıyla karşı karşıya kalmışlardır.

Türkiye’de son yıllarda kronik bir hal alan enflasyon başta olmak üzere yaşanan birçok ekonomik sorunun temelinde iktidarın sermaye yanlısı tercihleri yatmaktadır. İktidarın gerekçe olarak sürekli olarak dışarıdaki gelişmeleri bahane ettiği enflasyon Türkiye’de son yıllarda kronik bir hal almıştır. Türkiye bugün itibariyle dünyada en yüksek enflasyona sahip ilk beş ülkesinden birisi iken, Avrupa’da ilk sırada yer almaktadır. Hatta iktidarın “başarıyla mücadele ediyoruz” dedikleri enflasyonun aylık gerçekleştirmeleri, üç senedir uygulanan Şimşek Programı’na rağmen, savaş halindeki birçok ülkenin yıllık enflasyonundan daha yüksek düzeydedir.

AKP, sermayeye vergi muafiyeti ve istisnaları, vergi afları, ihaleler ve garanti ödemeleri altında “kıyaklar” sağlarken faturayı her zaman emeğiyle geçinen milyonlara kesmeye devam etmiştir. Günümüzde enflasyon, TÜİK’in talimatlı ve gerçeklikten uzak rakamlarından dolayı bir kaynak aktarım mekanizmasına dönmüş, son yıllarda gelir dağılımı iyice bozulmuştur. AKP, enflasyon konusunda son yıllarda belirlediği hiçbir hedefi tutturamamış, bunun sonucunda ortaya çıkan faturayı da sürekli olarak halka çıkartmıştır. Bunun son örneği ise sene başında emekçi ve emekli maaşlarını belirlerken dikkate alınan 2026 yılı enflasyon hedefinin Merkez Bankası’nın açıkladığı İkinci Enflasyon Raporu’nda yüzde 16’dan yüzde 24’e çıkarılması olmuştur. Bu değişiklik rakamsal olarak küçük görünse de 2026 hedefinin şimdiden yüzde 50 sapsması anlamına gelmektedir. Kaldı ki bazı öncü veriler yeni hedefin dahi gerçekçi olmadığını, enflasyonun bu rakamın da üzerinde gerçekleşeceğini göstermektedir. İktidar enflasyonda hedefleri sürekli olarak yukarı yönlü revize ederken emekçilere yapılan zamları sabit tutmaya devam etmiş, emekçilerin ve emeklilerin alım gücünü günden güne eritmiştir. Sene başında yapılan zamların başlangıç/düşük hedeflemeler üzerinden yapılması aslında emekçi ve emeklilerin “cebine atılan bir görünmez/gizli el” işlevi görmüştür.

Günümüzde 28 bin lirayla açlık sınırının altında kalan ve çalışanların yaklaşık yarısının aldığı asgari, ücret yılın ilk dört ayında 4 bin 110 lira erirken, 20 bin lira ile geçinmeye çalışan 5 milyon emeklinin maaşı sadece enflasyon dolayısıyla 2 bin 930 lira ermiştir. AKP’nin

tercihlerinden dolayı bugün milyonlarca emekçi ve emekli 35 bin lira olan açlık sınırının çok altında maaşlara muhtaç edilmiştir.

Bugün Türkiye’de emeklilerin çok büyük bir kısmı açlık sınırının altında maaşlar alırken, ortalama emekli maaşları 25-26 bin lira bandına sıkışmış durumdadır. AKP’nin emekçi ve emeklileri sefaletle sürükleyen kararlarından dolayı günümüzde “çalışan emekli” sayısı son altı yılda yüzde 185 artarak yaklaşık 2 milyon 130 bine kadar çıkmıştır. Yine bir dönem emekçilerin alım gücünü desteklemek amacıyla verilmeye başlanan bayram ikramiyeleri enflasyon karşısında erimiş, sembolik rakamlara dönüşmüştür. 2018 yılında bin lira olarak verilmeye başlanan bayram ikramiyesiyle o dönemde için yaklaşık 5 gram altın alınırken, bugün sadece 0,60 gram altın alınabilmektedir. Yani iktidarın politikaları yüzünden emeklilerin bayram ikramiyelerinin yaklaşık yüzde 90’ı erimiştir.

Verilere göre günümüz Türkiye’de her 10 kişiden 6’sı borçlu iken 2’si yoksul kategorisindedir. 2025 yılı TÜİK verilerine göre, yoksulluk oranı yüzde 13-20,6 arasında değişmekte olup, en az 17-18 milyon yurttaş temel ihtiyaçlarını karşılamakta zorlanan yoksul nüfus içerisinde yer almaktadır. Hanelerin yarısından fazlası yani yüzde 51,8’i yoksullukla mücadele ederken, sosyal yardıma muhtaç hane sayısı 4,5 milyonu aşmıştır. Fatura yardımı alan hane sayısı 4 milyona yaklaşmıştır. Yurttaşlar, faturalarını dahi yatırmaktan aciz durumdadır. Yine 7 milyondan fazla çocuk yoksulluk sınırının altında yaşarken her 5 çocuktan 1’i okula aç gitmektedir. Toplumun yüzde 70’i sadece bir ay mevcut gelirinden mahrum kalması durumunda yaşamını sürdüremeyecek noktaya gelmiştir. Yoksulluk bu denli derinleşmiş, toplumun büyük bir kısmının açlıkla arasındaki menzile daralmıştır. TÜİK marifetiyle gizlenmeye çalışılan işsizlik, “geniş tanımlı” bakıldığında yüzde 31,5 ile rekor seviyededir. Genç kadın işsizliği yüzde 30,9’a ulaşırken, 6,5 milyon genç ne eğitimde ne de istihdamda yer alabilmektedir. Bu rakam tek başına Avrupa’daki 5 ülkenin nüfusundan fazladır.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) göre, 2020 başından 2025’e kadar gıda fiyatlarındaki kümülatif artış yaklaşık yüzde 35-45 bandında iken, Türkiye’de gıda ve alkolsüz içecekler endeksi bazında 2020-2025 yılları arasında 700-800 bandında artmıştır. Türkiye dünyada gıda enflasyonunun en yüksek olduğu ilk dört ülke arasında yer almaktadır. Gıda enflasyonunda dünya ortalamasının yaklaşık 19 katı daha yüksek bir orana sahiptir. Yine çiftçilerin bankalara olan borcu 1 trilyon 400 milyar liraya ulaşmış, tarımdaki batık kredi tutarı bir yılda yüzde 292,5 artmıştır. Halk, en temel gıda maddesi olan domatese, bibere muhtaç hale getirilmiştir. İktidarın tercihleri tabloyu bu kadar çarpıcı ve içinden çıkılmaz bir noktaya sürüklemiştir.

Türkiye'deki gelir ve vergi adaletsizliğin ve kamusal harcamaların yükünün hangi sınıfın sırtında olduğunun en çarpıcı verilerinden birisini de bütçe gerçekleştirmeleri sunmaktadır. 2026 yılı Nisan ayı bütçe gerçekleştirmelerine baktığımızda bunu bir kez daha rahatlıkla görebiliyoruz. Zira bütçe gerçekleştirmeleri Türkiye'deki vergi sisteminin teknik bir zorunluluktan ziyade, sermaye lehine şekillenmiş bilinçli bir sınıfsal tercih olduğunu bir kez daha kanıtlamaktadır. Nisan 2026'da toplam vergi gelirlerinin yüzde 61'inin KDV ve ÖTV gibi dolaylı vergilerden oluşması, devletin kasasını doldururken zengin-fakir ayrımı gözetmeksizin yükü halkın en geniş kesimlerine yani emeğiyle geçinenlere yıktığını göstermektedir. Yine gelir vergisinin yüzde 89 gibi devasa bir kısmının stopaj yoluyla yani ücretliler daha parasına dokunmadan kaynağından kesilmesi, buna karşın kurumlar vergisinin payının yüzde 10 düzeyinde kalması sermaye birikiminin korunduğu bir "mali anestezi" düzenini ortaya koymaktadır. Sadece faiz giderlerine dört ayda 1 trilyon 134 milyar ödenmesi bütçenin sermaye sınıfına kaynak aktarma aracı haline getirildiğini göstermektedir. Ayrıca beyana dayalı sistemin etkisizliği ve stopajın baskınlığı vergi adaletinin söylemde kaldığını, fiiliyatta ise işçi sınıfının hem üretim aşamasında sömürüldüğünü hem de tüketim esnasında devlet harcamalarının temel finansörü haline getirildiğini açıkça ortaya koymaktadır.

Bu veriler ışığında, Türkiye'nin içine sürüklendiği bu çok boyutlu yoksulluk ve gelir ve vergi adaletsizliği sürdürülebilir değildir. Sermaye lehine işleyen bu düzenin değiştirilmesi ve halkın insan onuruna yaraşır bir yaşam sürdürebilmesi için alım gücünü koruyacak yapısal önlemlerin alınması amacıyla TBMM çatısı altında bir araştırma komisyonu kurulması gerekmektedir.